

mulier instituut

**HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES**

**ECONOMISCHE
HOGESCHOOL
TILBURG**

Toegangsprijsmonitor 2020/2021

Toegangsprijzen Nederlandse sportaccommodaties

Arjen Davids

Paul Hover

Met medewerking van:

Jelle Schoemaker

Bertrik Berfelo

Bart van Bezooijen

Monique van Rooijen

Toegangsprijsmonitor 2020/2021

Toegangsprijzen Nederlandse sportaccommodaties

Mogelijk gemaakt met financiële steun van het ministerie van VWS

Arjen Davids
Paul Hover

(Mulier Instituut)
(Mulier Instituut)

M.m.v.

Jelle Schoemaker

(Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Bertrik Berfelo

(Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Bart van Bezooijen

(Fontys Economische Hogeschool Tilburg)

Monique van Rooijen

(Fontys Economische Hogeschool Tilburg)

© Mulier Instituut
Utrecht, december 2021

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Betaalbaarheid van sport	4
1.2	Doel	4
1.3	Aanpak	4
1.4	Leeswijzer	6
2.	Toegangsprijzen zwembaden	7
3.	Toegangsprijzen ijsbanen	15
4.	Toegangsprijzen klim- en boulderhallen	17
5.	Conclusie	18
	Referenties	19
	Bijlage 1 Krimp- en anticipeergebieden	20
	Bijlage 2 Toegangsprijs zwembaden naar met/zonder recreatief zwemgedeelte	21

1. Inleiding

1.1 Betaalbaarheid van sport

De betaalbaarheid van het sportaanbod en het faciliteren en stimuleren van sportdeelname zijn al jaren belangrijke aandachtspunten in beleidsagenda's, onder andere van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en gemeenten. De betaalbaarheid van het sportaanbod wordt bepaald door het kostenplaatje (aanbodkant) en het vrij besteedbaar inkomen van de sportconsument (vraagkant). Voorliggende studie over toegangsprijzen van sportaccommodaties richt zich op aspecten van de aanbodkant. Een stijging van de toegangsprijs van bijvoorbeeld zwembaden raakt consumenten in hun portemonnee en kan de inclusiviteit van sport bedreigen: het idee dat iedereen moet kunnen meedoen en dat de prijs geen belemmering voor sportdeelname mag zijn.

Tegen deze achtergrond is het van belang in kaart te brengen hoe de toegangsprijzen zich ontwikkelen. Daarvoor zijn het Mulier Instituut en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) in 2016 gestart met een onderzoek waarin dit jaarlijks wordt gemonitord. In 2019 is Fontys Economische Hogeschool Tilburg (Fontys) met de opleiding SPECO Sportmarketing bij het onderzoeksteam aangesloten.

Voorliggend rapport is de eerste (separaat gepubliceerde) toegangsprijzmonitor. Vanaf 2021 wordt voor de overzichtelijkheid apart gerapporteerd over de contributies van verenigingssporten (Davids & Hover, 2021). Deze toegangsprijzmonitor gaat over het seizoen 2020/2021. De dataverzameling heeft plaatsgevonden tijdens de (invoering van de) coronamaatregelen. De eerdere monitoren gingen over de seizoenen 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 en 2019/2020 (Davids et al., 2017; Davids et al., 2019a; Davids et al., 2019b, Davids et al., 2020).

1.2 Doel

Doel van de toegangsprijzmonitor is om op een eenduidige en overzichtelijke manier jaarlijks de toegangsprijzen van sportaccommodaties - zwembaden, ijsbanen en klim- en boulderhallen - te volgen. De informatie die dit oplevert kan gebruikt worden als input voor beleidsvorming om de inclusiviteit van sportdeelname te bevorderen.

1.3 Aanpak

Voor deze meting zijn de toegangsprijzen van zwembaden, ijsbanen en klim- en boulderhallen over het seizoen 2020/2021 geregistreerd. Deze toegangsprijzen worden vergeleken met voorgaande jaren (tabel 1.1).

Tabel 1.1 In kaart gebrachte toegangsprijzen van sportaccommodaties naar seizoen

Type	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Zwembaden	x	x	x	x	x
Ijsbanen	x	x	x	x	x
Klim- en boulderhallen			x	x	x
Loopevenementen			x		

Voor de bepaling van de gemiddelde toegangsprijs voor een zwembad beschikken we over de gegevens van de helft van de Nederlandse zwembaden die in de Database SportAanbod (DSA) zijn geregistreerd (429; tabel 1.2). Voor de ijsbanen beschikken we over de toegangsprijzen van alle banen. Bij de klim- en boulderhallen beschikken we over alle toegangsprijzen van vrijstaande hallen. Inpandige klim- en

boulderhallen in een sporthal of openbaar toegankelijke buitenklimwanden zijn niet in ogenschouw genomen.

Tabel 1.2 Geïnterviewde toegangsprijzen van sportaccommodaties in 2020/2021 (in absolute aantallen en procenten)

Type	Aantal geanalyseerd	Aantal voorzieningen in DSA*	Dekkingspercentage
Zwembaden	429	846	51%
IJsbanen**	21	21	100%
Klim- en boulderhallen***	48	159	30%

* Database SportAanbod (DSA), Mulier Instituut, 2020.

** Van de 21 kunstijsbaanaccommodaties in Nederland beschikken er zestien over een 400-meterbaan.

*** De geanalyseerde klim- en boulderhallen zijn vrijstaande hallen waar een klimmuur of klimwand aanwezig is om de klimsport te beoefenen. Er geldt een toegangsprijs om hier te mogen klimmen of boulderen. Inpandige klimwanden zijn hierbij niet meegenomen, maar staan wel in de DSA.

Het achterhalen en registreren van de toegangsprijzen is uitgevoerd door studenten van de HAN (Sport en Bewegen) en Fontys en door stagiairs van het Mulier Instituut. De verkregen data zijn door professionals van het Mulier Instituut, de HAN en Fontys op kwaliteit gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd.

Wij willen graag alle betrokkenen bedanken voor hun medewerking aan de dataverzameling. Het gaat hierbij om tweedejaarsstudenten van de opleidingen SPECO Sportmarketing en de Johan Cruijff Academy van Fontys, de studenten van de Minor Sport & Economie van de Sportkunde-opleiding van de HAN en stagiaires van het Mulier Instituut.

Kanttekeningen

Omdat de resultaten die betrekking hebben op de toegangsprijzen van zwembaden gebaseerd zijn op steekproeven, moet er rekening gehouden worden met marges rond de uitkomsten. Daarnaast is het mogelijk dat de op de websites gepresenteerde toegangsprijzen niet de meest actuele zijn, waardoor er dus wat 'vertraging' zit in stijging van de geregistreerde toegangsprijzen. Een derde kanttekening is dat het voorstelbaar is dat vooral de toegangsprijzen van kleine accommodaties ontbreken, omdat zij waarschijnlijk minder vaak over een website beschikken. Een vierde kanttekening is dat de steekproefomvang bij zwembaden door de jaren heen is uitgebreid, wat invloed kan hebben op de vergelijking. In deze rapportage worden in de kaarten de toegangsprijzen van zwembaden van regio's met minder dan vier waarnemingen niet getoond.

Toelichting uitsplitsingen

De gemiddelde toegangsprijzen van zwembaden zijn uitgesplitst naar kenmerken, zoals de mate van stedelijkheid van de gemeente waar het zwembad is gevestigd. Deze kenmerken zijn gebaseerd op de kenmerken van de gemeente waar het desbetreffende zwembad is gevestigd. Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen de typen zwembaden (zwembaden met één of meerdere binnenbassins, buitenbassins of binnen- en buitenbassins (combibaden)). Andere relevante informatie over de kenmerken is:

- Nederland kent twintig krimp- en anticipeergebieden. De krimpgebieden zijn de gebieden waar de bevolkingskrimp het sterkst is. In de anticipeergebieden is de verwachting dat de bevolkingsomvang in de toekomst krimpt. De krimp- en anticipeergebieden zijn voornamelijk te vinden in de noordelijke provincies en in Limburg (bijlage 1).
- De consumentenprijsindex (CPI) geeft de inflatie weer als procentuele verandering ten opzichte van dezelfde periode in het jaar daarvoor. In deze rapportage is gebruikgemaakt van een CPI van 1,7 procent in 2017 (januari 2017 t.o.v. januari 2016), 1,5 procent in 2018

(januari 2018 t.o.v. januari 2017), 2,2 procent in 2019 (januari 2019 t.o.v. januari 2018), 1,8 procent in 2020 (januari 2020 t.o.v. januari 2019) en 1,6 procent in 2021 (januari 2021 t.o.v. januari 2020). Deze informatie is verkregen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

- Onder een persoon met een Nederlandse achtergrond wordt een persoon verstaan waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar die persoon zelf is geboren.
- Data over het opleidingsniveau zijn afkomstig van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Het gaat bij deze enquête om een steekproef van de Nederlandse bevolking van zo'n 40.000 respondenten. Cijfers van alle gemeenten over laag-, middelbaar en hoogopgeleiden zijn nog niet beschikbaar.

Gevolgen coronamaatregelen

De data voor dit onderzoek hebben betrekking op de periode tijdens het coronavirus in Nederland. Bij de vorige rapportage over 2019/2020 was dit nog niet het geval. In de conclusie wordt hier nader op ingegaan. Zie voor meer informatie over de gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector de [Monitor Sport en corona](#) (Pulles, et al., 2021).

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat over de toegangsprijzen van zwembaden. Hoofdstuk 3 gaat over de toegangsprijzen van ijsbanen en hoofdstuk 4 over de prijzen van klim- en boulderhallen. In hoofdstuk 5 wordt tot besluit de conclusie verwoord.

2. Toegangsprijzen zwembaden

Dit hoofdstuk gaat over de toegangsprijzen voor zwembaden. Het betreft tarieven voor losse kaartjes. Er zijn ook andere toegangsprijzen, zoals ‘rittenkaarten’ (bijvoorbeeld voor vijf of tien keer toegang) en abonnementen. Deze zijn buiten beschouwing gelaten. Onderzocht is in hoeverre er samenhang is tussen de tarieven en de kenmerken van de gemeente waar de sportaccommodatie gevestigd is.

Toegangsprijs los zwembadbezoek

Gemiddeld kost een zwembadbezoek op basis van een kaartje voor eenmalige toegang 5,13 euro (tabel 2.1). Dat is, met verrekening van inflatie, hetzelfde bedrag als in het seizoen 2016/2017. De grootste prijsverandering heeft plaatsgevonden in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners (+ 15%). Ook in anticipeerregio's (+ 13%) en in niet-stedelijke gemeenten (+ 11%) heeft een forse prijsverandering plaatsgevonden. Ten opzichte van vorig seizoen ligt de gemiddelde prijs van een toegangskaartje 7 eurocent lager. De toegangsprijzen voor een los kaartje liggen tussen de 2 en 21 euro (niet in tabel). De (grote) verschillen in toegangsprijs hebben vooral te maken met de verschillende voorzieningenniveaus van zwembaden. Een toegangskaartje is vaak goedkoper bij zwembaden met één (buiten)bad dan bij een grootschalig subtropisch zwembad met glijbanen.

Tabel 2.1 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar gemeentekennmerken in 2016/2017 t/m 2020/2021 en de prijsverandering t.o.v. 2016/2017 (in euro's en procenten)

	2016/ 2017 (n=131)	2017/ 2018 (n=268)	2018/ 2019 (n=263)	2019/ 2020 (n=514)	2020/ 2021 (n=431)	Prijsverandering 2020/ 2021 t.o.v. 2016/2017 met verrekening CPI ¹
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>						
Krimpregio	4,33	4,41	4,62	4,62	4,99	+ 7%
Anticipeerregio	4,04	4,94	5,28	5,41	4,88	+ 13%
Normaal	4,90	4,94	5,13	5,24	5,19	- 1%
<i>Stedelijkheid</i>						
Zeer sterk stedelijk	4,42	4,40	4,67	4,73	4,92	+ 4%
Sterk stedelijk	5,15	5,28	5,54	5,55	5,38	- 3%
Matig stedelijk	4,81	5,19	5,37	5,88	5,43	+ 5%
Weinig stedelijk	4,87	4,90	5,12	5,06	5,11	- 2%
Niet-stedelijk	3,91	4,34	4,52	4,98	4,64	+ 11%
<i>Inwoneraantal</i>						
200.000 of meer	3,94	4,22	5,21	4,75	4,86	+ 15%
85.000–200.000	4,80	5,09	5,02	5,13	5,25	+ 2%
25.000–85.000	4,85	4,88	5,36	5,10	5,04	- 3%
Minder dan 25.000	4,96	4,96	4,77	5,74	5,39	+ 1%
Gemiddelde toegangsprijs	4,76	4,90	5,11	5,20	5,13	0%

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2016/2017; Contributiemonitor 2017/2018; Contributiemonitor 2018/2019; Contributiemonitor 2019/2020; Toegangsprijzmonitor 2020/2021.

¹ Bij de interpretatie is het van belang te weten dat de steekproef tussen 2016/2017 en 2020/2021 meer dan drie keer is vergroot.

Nadere analyses laten zien dat de gemiddelde toegangsprijs positief correleert met het gemiddelde jaarinkomen per inwoner (tabel 2.2). De gemiddelde toegangsprijs is hoger in gemeenten waar het gemiddelde jaarinkomen per inwoner hoog is (5,28 euro) dan in gemeenten waar het gemiddelde jaarinkomen laag (4,20 euro) of gemiddeld (4,57 euro) is. Hoe hoger het percentage inwoners van de gemeente waarin het zwembad ligt dat een sportverenigingslidmaatschap heeft of aan de beweegrichtlijn voldoet, hoe lager de toegangsprijs.

Tabel 2.2 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's, n=431)

<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>	
Tot 50 euro	5,44
50 tot 65 euro	5,25
65 tot 80 euro	4,86
80 euro of meer	4,89
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>	
Laag (< 23.000)	4,20
Middel (23.000–25.000)	4,57
Hoog (> 25.000)	5,28
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>	
0 tot 25 procent	5,28
25 tot 30 procent	5,24
30 procent of meer	4,92
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>	
Tot 60 procent NL achtergrond	4,82
60 tot 80 procent NL achtergrond	5,36
80 tot 100 procent NL achtergrond	5,08
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>	
0 tot 60 procent	5,56
60 tot 70 procent	5,02
70 procent of meer	4,71
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>	
Lager dan Nederlands gemiddelde	5,13
Hoger dan Nederlands gemiddelde	5,11
Gemiddelde toegangsprijs 2020/2021	5,13

Bron: CBS Statline, 2020; Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Toelichting: de standaarddeviatie² bij de gemiddelde toegangsprijs over 2020/2021 is 1,85.

² De standaarddeviatie is de maat voor de spreiding en geeft aan in hoeverre de in kaart gebrachte toegangsprijzen (waarden) afwijken van het gemiddelde. Ervan uitgaande dat de data normaal verdeeld zijn, betekent dit dat 68 procent van de toegangsprijzen tussen het gemiddelde en één standaarddeviatie ligt.

Toegangsprijs los zwembezoek voor zwembaden met en zonder recreatief gedeelte

Een los kaartje kost gemiddeld 10 procent meer bij een zwembad met recreatief zwemgedeelte dan bij een zwembad zonder recreatief zwemgedeelte (+ 0,49 euro; tabel 2.3). Vorig jaar (2019/2020) was dit verschil 18 procent en het jaar daarvoor (2018/2019) nog 27 procent. Met verrekening van de CPI volgt de gemiddelde toegangsprijs voor een zwembad zonder recreatief gedeelte in 2020/2021 de inflatie (ten opzichte van 2018/2019). In zwembaden met een recreatief zwemgedeelte is de gemiddelde toegangsprijs met 13 procent gedaald. In bijlage 2 staan de toegangsprijzen voor de seizoenen 2018/2019, 2019/2020 en 2020/2021.

De grootste verschillen zijn te zien bij gemeenten in anticipatie regio's (+ 23%) en in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners (+ 26%). Hier ligt de prijs voor een los kaartje ongeveer een kwart hoger bij een zwembad met recreatief gedeelte. Daarnaast is de gemiddelde toegangsprijs ten opzichte van 2018/2019 - gecorrigeerd voor het CPI - bij zwembaden met recreatief zwemgedeelte het meest gedaald in krimp regio's (- 24%).

Tabel 2.3 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar zwembad met en zonder recreatief gedeelte* en naar gemeentekennmerken in 2020/2021 en de prijsverandering t.o.v. 2018/2019 (in euro's en procenten)

	Zonder recreatief gedeelte (n=168)	Met recreatief gedeelte (n=177)	Prijsverschil recreatief gedeelte t.o.v. zonder recreatief gedeelte	Prijsverandering 2020/2021 t.o.v. 2018/2019 met verrekening CPI	
				Zonder recreatief gedeelte ³	Met recreatief gedeelte ⁴
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>					
Krimpregio	4,67	4,91	+ 5%	+ 9%	– 24%
Anticipeerregio	4,22	5,20	+ 23%	– 9%	– 17%
Normaal	4,81	5,26	+ 9%	+ 0%	– 11%
<i>Stedelijkheid</i>					
Zeer sterk stedelijk	4,82	4,91	+ 2%	+ 3%	– 2%
Sterk stedelijk	5,08	5,46	+ 7%	– 1%	– 10%
Matig stedelijk	4,80	5,43	+ 13%	+ 2%	– 11%
Weinig stedelijk	4,71	5,18	+ 10%	– 2%	– 17%
Niet-stedelijk	4,16	4,81	+ 16%	– 2%	– 17%
<i>Inwoneraantal</i>					
200.000 of meer	4,81	4,71	– 2%	+ 1%	– 7%
85.000–200.000	4,95	5,34	+ 8%	– 1%	– 13%
25.000–85.000	4,66	5,07	+ 9%	+ 1%	– 13%
Minder dan 25.000	4,65	5,85	+ 26%	– 2%	– 12%
Gemiddelde toegangsprijs	4,72	5,21	+ 10%	0%	– 13%

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Toegangsprijzmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* Recreatief gedeelte: apart bad met fonteinen/stroomversnellingen/glijbaan/spuiten/enz.

³ In 2018/2019 lag het aantal waarnemingen bij zwembaden zonder recreatief gedeelte op 145.

⁴ In 2018/2019 lag het aantal waarnemingen bij zwembaden met recreatief gedeelte op 118.

Nadere analyses laten zien dat de gemiddelde toegangsprijs voor zwembaden met recreatief gedeelte bij bijna alle uitsplitsingen naar achtergrondkenmerken van gemeenten hoger ligt (tabel 2.4). Het grootste prijsverschil is te vinden in gemeenten met een gemiddeld laag inkomen (+ 33%), gevolgd door gemeenten waar 70 procent of meer van de inwoners aan de beweegrichtlijn voldoet (+ 28%).

Tabel 2.4 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar zwembad met en zonder recreatief gedeelte* en naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's en procenten)

	Zonder recreatief gedeelte (n=168)	Met recreatief gedeelte (n=177)	Prijsverschil recreatief gedeelte t.o.v. zonder recreatief gedeelte
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	4,93	5,56	+ 13%
50 tot 65 euro	4,70	5,47	+ 16%
65 tot 80 euro	4,57	5,05	+ 11%
80 euro of meer	4,71	4,71	0%
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	3,40	4,53	+ 33%
Middel (23.000–25.000)	4,18	4,88	+ 17%
Hoog (> 25.000)	4,88	5,31	+ 9%
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	4,83	5,44	+ 13%
25 tot 30 procent	4,66	5,21	+ 12%
30 procent of meer	4,91	4,82	– 2%
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	4,71	4,49	– 5%
60 tot 80 procent NL achtergrond	5,01	5,30	+ 6%
80 tot 100 procent NL achtergrond	4,62	5,23	+ 13%
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	4,86	5,65	+ 16%
60 tot 70 procent	4,70	5,03	+ 7%
70 procent of meer	3,88	4,96	+ 28%
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	4,56	5,23	+ 15%
Hoger dan Nederlands gemiddelde	5,03	5,16	+ 3%
Gemiddelde toegangsprijs 2020/2021	4,72	5,21	+ 10%

Bron: CBS Statline, 2020; Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* Recreatief gedeelte: apart bad met fonteinen/stroomversnellingen/glijbaan/spuiten/enz.

Toegangsprijs los zwembezoek uitgesplitst naar type zwembad

Zwembaden kunnen ingedeeld worden naar drie verschillende typen: binnenzwembaden (één of meer binnenbassins), buitenzwembaden (één of meer buitenbassins) en binnen- en buitenzwembaden (combibaden; één of meer binnenbassins en één of meer buitenbassins). De gemiddelde toegangsprijs voor een los kaartje is voor een zwembad met binnen- en buitenbaden het hoogst, namelijk 5,88 euro (tabel 2.5). Bij buitenzwembaden is deze het laagst (4,47 euro) en de gemiddelde toegangsprijs voor binnenzwembaden zit hier tussenin (5,21 euro).

De grootste verschillen zijn te zien bij zwembaden in gemeenten met binnen- en buitenzwembaden. Zo is de gemiddelde toegangsprijs voor een los kaartje in weinig stedelijke gemeenten relatief hoog (7,08 euro). Dit geldt ook voor binnen- en buitenzwembaden in kleine gemeenten, met minder dan 25.000 inwoners. Daar is de gemiddelde toegangsprijs het hoogst: 8,26 euro.

Tabel 2.5 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar type zwembad* en naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Binnenzwembad (n=199)	Buitenzwembad (n=139)	Binnen- en buitenzwembad (n=83)
<i>Krimp- en anticiperregio</i>			
Krimpregio	5,05	4,26	6,33
Anticiperregio	5,22	4,24	5,66
Normaal	5,22	4,57	5,86
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	4,96	4,65	5,04
Sterk stedelijk	5,29	5,43	5,46
Matig stedelijk	5,74	4,49	5,47
Weinig stedelijk	5,09	4,31	7,08
Niet-stedelijk	4,71	4,24	5,79
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	4,64	4,64	5,56
85.000–200.000	5,41	5,06	5,13
25.000–85.000	5,30	4,27	5,57
Minder dan 25.000	5,11	4,53	8,26
Gemiddelde toegangsprijs	5,21	4,47	5,88

Bron: CBS Statline, 2020; Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* Negen zwembaden zijn buiten beschouwing gelaten omdat niet bekend is om welk type het gaat.

Tabel 2.6 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar type zwembad* en naar gemeentekennmerken in 2020/2021 (in euro's)

	Binnenzwembad (n=199)	Buitenzwembad (n=139)	Binnen- en buitenzwembad (n=83)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>			
Tot 50 euro	5,41	4,58	6,96
50 tot 65 euro	5,55	4,68	5,42
65 tot 80 euro	4,82	4,23	5,80
80 euro of meer	4,83	4,37	5,78
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	4,45	3,50	5,00
Middel (23.000-25.000)	4,71	4,27	4,99
Hoog (> 25.000)	5,32	4,57	6,07
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	5,09	4,80	6,02
25 tot 30 procent	5,63	4,19	6,57
30 procent of meer	5,22	4,61	4,89
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	4,60	4,45	5,43
60 tot 80 procent NL achtergrond	5,59	4,78	5,41
80 tot 100 procent NL achtergrond	5,12	4,42	6,18
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	5,19	4,03	6,06
60 tot 70 procent	5,28	4,50	5,33
70 procent of meer	5,22	3,77	5,48
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	5,26	4,33	6,18
Hoger dan Nederlands gemiddelde	5,11	4,93	5,31
Gemiddelde toegangsprijs 2020/2021	5,21	4,47	5,88

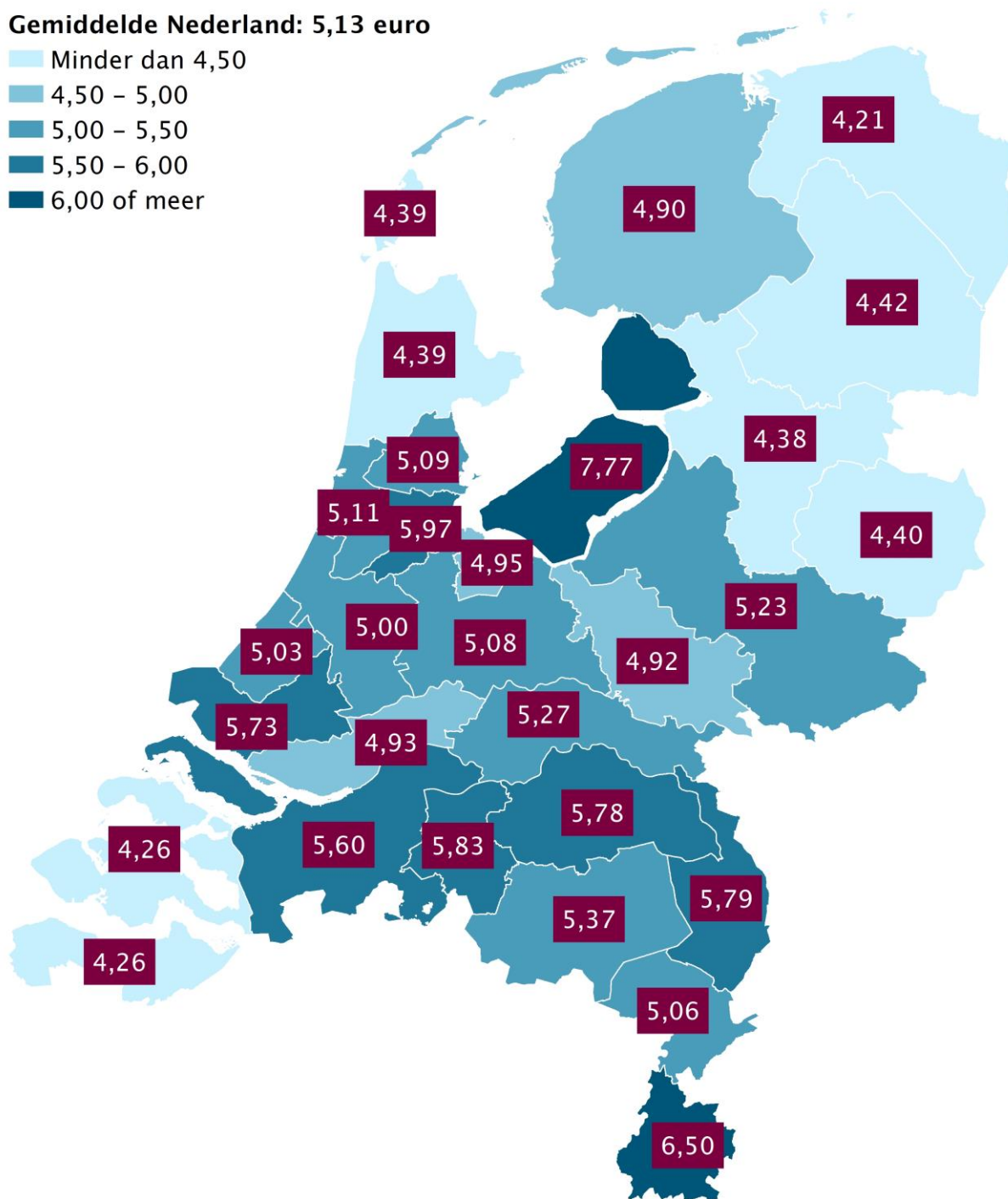
Bron: CBS Statline, 2020; Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* Negen zwembaden zijn buiten beschouwing gelaten omdat niet bekend is om welk type het gaat.

Kaart 2.1 Gemiddelde toegangsprijs zwembaden naar VSG-regio in 2020/2021 (in euro's, n=431)

Gemiddelde Nederland: 5,13 euro

- Minder dan 4,50
- 4,50 – 5,00
- 5,00 – 5,50
- 5,50 – 6,00
- 6,00 of meer

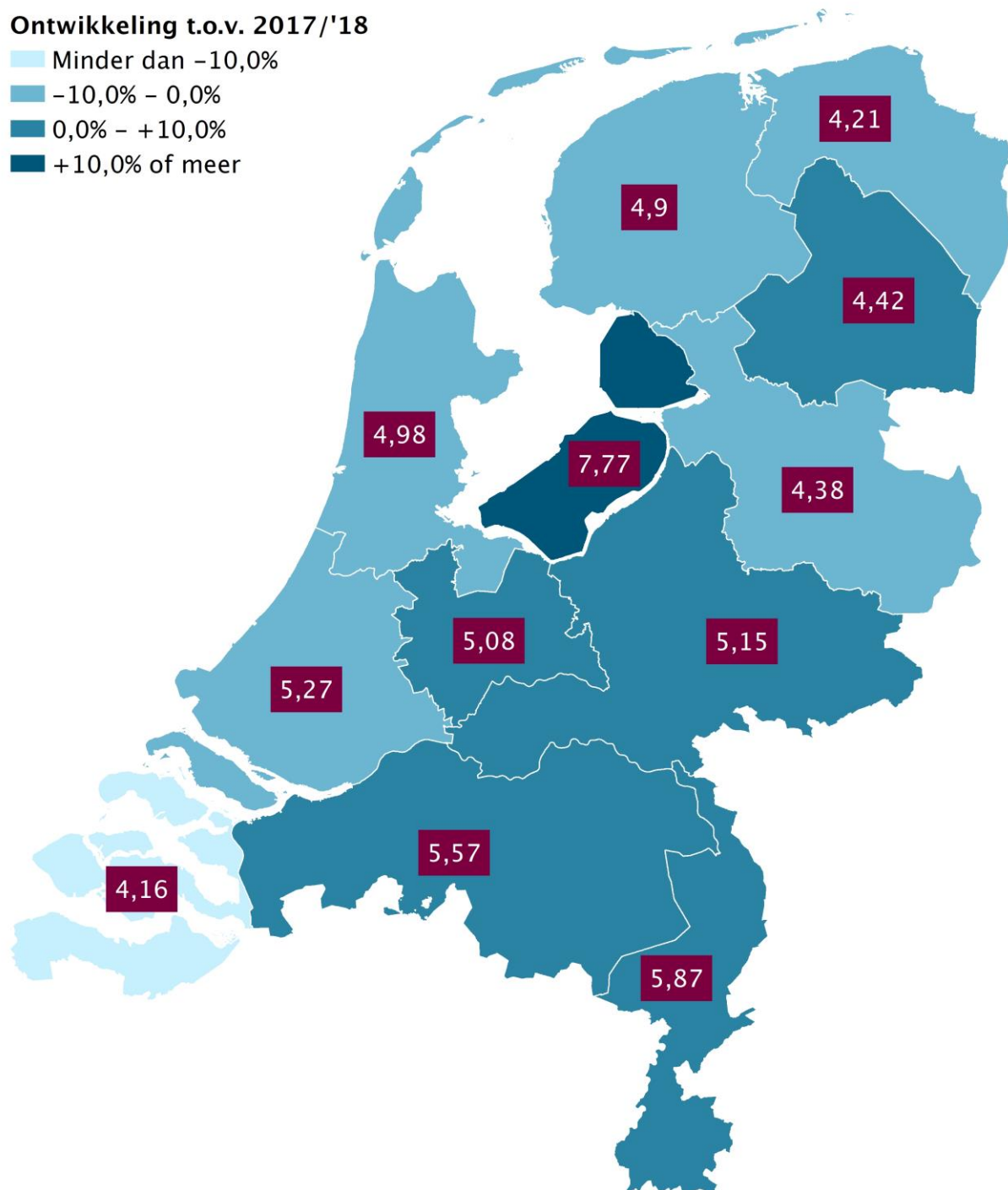
Bron: Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.2 Gemiddelde toegangsprijs zwembaden naar provincie in 2020/2021 (in euro's, n=431) en prijsverandering gecorrigeerd voor CPI t.o.v. 2018/2019 (n=268; in procenten en kleuren)

Ontwikkeling t.o.v. 2017/'18

- Minder dan -10,0%
- -10,0% - 0,0%
- 0,0% - +10,0%
- +10,0% of meer

Bron: Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

3. Toegangsprijzen ijsbanen

Nederland telt 21 kunstijsbanen die in het winterseizoen (oktober t/m maart) zijn geopend. De gemiddelde toegangsprijs van een los kaartje van ijsbanen is 7,44 euro en ligt 3 eurocent lager dan vorig jaar (tabel 3.1). De toegangsprijzen liggen in 2020/2021 tussen 5,90 euro en 9,50 euro. De laagste toegangsprijs wordt gehanteerd bij De Meent in Alkmaar (5,90 euro), de hoogste bij De Vechtsebanen in Utrecht (9,50 euro voor één dagdeel). De toegangsprijzen van vier ijsbanen zijn in het afgelopen jaar gedaald: Silverdome PWA in Zoetermeer, Sportiom in Den Bosch, Ijsbaan Ireen Wüst in Tilburg en De Uithof in Den Haag. De dalingen variëren van 20 eurocent (Tilburg) tot 2,10 euro (Den Bosch). De daling in Den Bosch is mogelijk te verklaren doordat de fun-ijsbaan daar is gesloten. De toegangsprijzen van andere ijsbanen zijn in het afgelopen seizoen gelijk gebleven of gestegen (stijging tussen 0,10 en 1,85 euro).

Tabel 3.1 (Gemiddelde) toegangsprijs ijsbanen in de periode 2015/2016–2020/2021 en de prijsverandering t.o.v. 2015/2016 (in euro's en procenten, n=22)

Ijsbaan	Plaats	Toegangsprijs						Prijsverandering 2020/2021 t.o.v. 2015/2016 met ver-rekening CPI
		2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
De Meent*	Alkmaar	5,50	5,60	5,80	5,80	5,90	5,90	– 2%
Schaatshal	Leiden	5,00	5,10	5,50	5,50	6,00	6,00	+ 10%
Silverdome PWA	Zoetermeer	7,50	7,50	7,50	7,50	7,80	6,00	– 27%
Sportiom	Den Bosch**	7,95	8,95	8,95	8,00	8,50	6,40	– 26%
Ijsbaan Ireen Wüst*	Tilburg	6,35	6,40	6,45	6,55	7,00	6,80	– 2%
Glanerbrook*	Geleen	5,75	5,90	5,95	6,20	6,40	6,95	+ 11%
Schaatsbaan*	Rotterdam	5,00	5,50	5,00	5,50	6,75	n.b.	
Elfstedenhal*	Leeuwarden	6,50	6,50	6,50	7,00	7,00	7,00	– 1%
De Uithof*	Den Haag	8,00	8,00	8,00	8,25	8,00	7,00	– 20%
Ijsbaan Haarlem*	Haarlem	6,30	6,50	6,60	7,00	7,00	7,20	+ 5%
Ijssportcentrum*	Eindhoven	8,00	8,00	6,50	n.b.	7,00	7,20	– 18%
Kunstijsbaan*	Breda	6,30	6,35	6,40	6,65	6,75	7,30	+ 6%
Sportboulevard	Dordrecht	n.b.	5,60	5,60	n.b.	7,00	7,30	
De Westfries*	Hoorn	6,50	6,50	6,70	7,00	7,00	7,60	+ 7%
Twente Ijsbaan*	Enschede	6,75	6,75	7,00	7,25	7,25	7,75	+ 5%
De Scheg*	Deventer	6,80	6,95	7,10	7,50	7,75	8,05	+ 8%
Ijscomplex Jaap Eden*	Amsterdam	6,80	6,90	7,20	7,70	7,80	8,10	+ 9%
Kardinge*	Groningen	6,50	7,25	7,40	7,70	8,00	8,10	+ 14%
Thialf*	Heerenveen	7,50	8,00	8,00	8,00	8,45	9,25	+ 13%
Triavium	Nijmegen	7,25	7,25	7,40	7,75	7,50	9,35	+ 18%
De Vechtsebanen*	Utrecht	8,50	8,50	9,00	9,00	9,50	9,50	+ 2%
Leisure World Ice Center*	Dronten***	n.b.	n.b.	9,80	9,95	9,95	n.b.	
Gemiddeld		6,74	6,86	7,02	7,29	7,47	7,44	+ 1%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2017/2018, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Toegangsprijzmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* Ijsbanen met een 400-meterbaan. ** In 2020 is de fun-ijsbaan gesloten. *** Definitief gesloten in 2021.

De toegangsprijs voor de schaatsbaan in Nijmegen is in vijf jaar procentueel het sterkst gestegen, namelijk met 18 procent (2020/2021 t.o.v. 2015/2016, gecorrigeerd voor de CPI). Dit komt met name door de prijsstijging van 1,85 euro in het afgelopen jaar.

4. Toegangsprijzen klim- en boulderhallen

De toegangsprijzen van klim- en boulderhallen die in kaart gebracht zijn, hebben betrekking op 'eigenstandige' hallen. Inpandige klim- en boulderhallen in een sporthal en openbaar toegankelijke buitenklimwanden zijn niet meegenomen. De gemiddelde toegangsprijs voor volwassenen om één keer (vaak een dag zonder tijdslimiet) te klimmen is 12,44 euro (tabel 4.1). Jongvolwassenen en studenten betalen gemiddeld ruim 12 euro, jeugd ruim 11 euro en pupillen bijna 10 euro. Eén keer boulderen is voor alle leeftijdsgroepen gemiddeld ongeveer 2 euro goedkoper dan klimmen.

Vergeleken met het seizoen 2018/2019 zijn de toegangsprijzen van klimhallen voor volwassenen licht gedaald. Bij de overige leeftijdsgroepen zijn deze juist gestegen (tabel 4.1). Gecorrigeerd voor de inflatie dalen de toegangsprijzen van klimhallen voor volwassenen (- 4%) en voor jeugd (- 1%). Voor jongvolwassenen en studenten en voor pupillen stijgen de toegangsprijzen juist sneller, respectievelijk met 7 en 10 procent. Voor boulderen stijgen de toegangsprijzen (licht). De prijzen voor volwassenen volgen hiermee de inflatie. Opvallend zijn de sterkere verhogingen bij jongvolwassenen en studenten (+ 7%), jeugd (+ 9%) en pupillen (+ 16%).

Tabel 4.1 Gemiddelde toegangsprijs klim- of boulderhal in 2018/2019, 2019/2020 en 2020/2021 en de prijsverandering t.o.v. 2018/2019 (in euro's en procenten)

	Klimmen				Boulderen			
	2018/ 2019 (n=39)	2019/ 2020 (n=38)	2020/ 2021 (n=35)	Prijsverandering met verrekening CPI t.o.v. 2018/2019 (%)	2018/ 2019 (n=18)	2019/ 2020 (n=18)	2020/ 2021 (n=23)	Prijsverandering met verrekening CPI t.o.v. 2018/2019 (%)
Volwassenen*	12,50	12,64	12,44	- 4%	10,29	10,46	10,65	0%
Jongvolwassenen en studenten**	10,95	10,94	12,11	+ 7%	8,93	9,11	9,88	+ 7%
Jeugd***	10,82	10,73	11,09	- 1%	7,92	8,23	8,92	+ 9%
Pupillen****	8,62	8,37	9,82	+ 10%	6,71	7,13	8,06	+ 16%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Toegangsprijzmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Toelichting: n (aantal waarnemingen) is gebaseerd op het aantal toegangsprijzen voor volwassenen.

* Vaak 18+ of 25+.

** Vaak 18-24 jaar of studenten.

*** Vaak 8-17 of 10-17 jaar.

**** Vaak tot en met 7 jaar, 6 tot en met 9 jaar of een onder-18-prijs.

5. Conclusie

Kernuitkomsten

De gemiddelde prijs voor de toegang voor een zwembad voor één persoon bedraagt 5,13 euro. Als gecorrigeerd wordt voor de inflatie vanaf 2016/2017, volgt de prijsstijging ongeveer de inflatie. De grootste prijsverandering heeft plaatsgevonden in anticipatie regio's (+ 13%) en in niet-stedelijke gemeenten (+ 11%). De toegangsprijzen voor een los kaartje liggen tussen de 2 en 21 euro.

Verdere uitsplitsingen laten zien dat een los kaartje gemiddeld 10 procent meer kost bij een zwembad met recreatief zwemgedeelte (+ 0,49 euro). Vorig jaar (2019/2020) was dit verschil 18 procent en het jaar daarvoor (2018/2019) nog 27 procent. Met verrekening van de CPI volgt de gemiddelde toegangsprijs voor een zwembad zonder recreatief gedeelte in 2020/2021 de inflatie (ten opzichte van 2018/2019). In zwembaden met een recreatief zwemgedeelte is de gemiddelde toegangsprijs met 13 procent gedaald. De gemiddelde toegangsprijzen verschillen ook als er gekeken wordt naar typen zwembaden. De gemiddelde toegangsprijs is het hoogst voor zwembaden met één of meer binnenbassins én één of meer buitenbassins (combibaden), namelijk 5,88 euro. Voor zwembaden met alleen één of meer binnenbassins is de gemiddelde toegangsprijs 5,21 euro en voor zwembaden met alleen één of meer buitenbassins is dit 4,47 euro.

Voor de toegang tot een ijsbaan moet gemiddeld 7,44 euro betaald worden. Met verrekening van de CPI stijgen de toegangsprijzen met 1 procent, iets sneller dan de inflatie.

De gemiddelde toegangsprijs voor volwassenen om één keer te klimmen is 12,44 euro en voor boulderen 10,65 euro. Dit is - met verrekening van de inflatie - voor klimmen een daling van 4 procent ten opzichte van het jaar ervoor. De gemiddelde toegangsprijzen voor volwassenen zijn bij boulderen met de inflatie gestegen. De klim- en bouldertoeegangsprijzen voor jongvolwassenen en studenten, jeugd (alleen bij boulderen) en pupillen is juist harder gestegen dan de inflatie (tussen 7% en 16%).

Gevolgen corona?

Voor deze monitor zijn data verzameld in de periode dat het coronavirus in Nederland rondwaarde en beleidsmaatregelen in de sport werden doorgevoerd. Het geïsoleerde effect van het coronavirus op de ontwikkeling van de toegangsprijzen is op basis van de verzamelde gegevens niet goed vast te stellen. Dat komt doordat de tarieven die in deze rapportage zijn geschetst niet kunnen worden vergeleken met een scenario zonder het coronavirus. Met aanvullend (kwalitatief) onderzoek kan meer inzicht worden verkregen in de invloed van het coronavirus op de ontwikkeling van de tarieven. Dat de gemiddelde toegangsprijs voor zwembaden en ijsbanen in vergelijking met het vorige seizoen niet is gestegen betekent niet automatisch dat deze accommodaties geen financieel malheur hebben gekend. Financiële tegenvallers hoeven niet altijd op de consument te worden verhaald. Het is bijvoorbeeld ook mogelijk dat er is ingeteerd op de reserves, interne bezuinigingen zijn doorgevoerd (mogelijkerwijs op personeel), investeringen zijn uitgesteld en/of de prijzen voor versnaperingen zijn verhoogd.

Vervolg

Het Mulier Instituut, de HAN en Fontys zijn voornemens om de toegangsprijzen van sportaccommodaties jaarlijks te monitoren. Hiermee kan inzichtelijk gemaakt worden hoe deze zich in de tijd ontwikkelen. In de volgende meting over 2021/2022 zullen de toegangsprijzen van zwembaden, ijsbanen en klim- en boulderhallen opnieuw in kaart gebracht worden.

Referenties

CBS Statline (2020). *Kerncijfers wijken en buurten 2020*.

Davids, A., Van der Roest, J., Van der Poel, H., Schoemaker, J., Van Genderen, S., & De Boer, W. (2017). *Contributiemonitor 2016/2017: contributies in de Nederlandse sport*. Mulier Instituut.

Davids, A., Hover, P., De Boer, W., & Schoemaker, J. (2019a). *Contributiemonitor 2017/2018: contributies en toegangsprijzen in de Nederlandse Sport*. Mulier instituut/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Davids, A., Hover, P., De Boer, W., & Schoemaker, J. (2019b). *Contributiemonitor 2018/2019: contributies en toegangsprijzen in de Nederlandse sport*. Mulier instituut/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

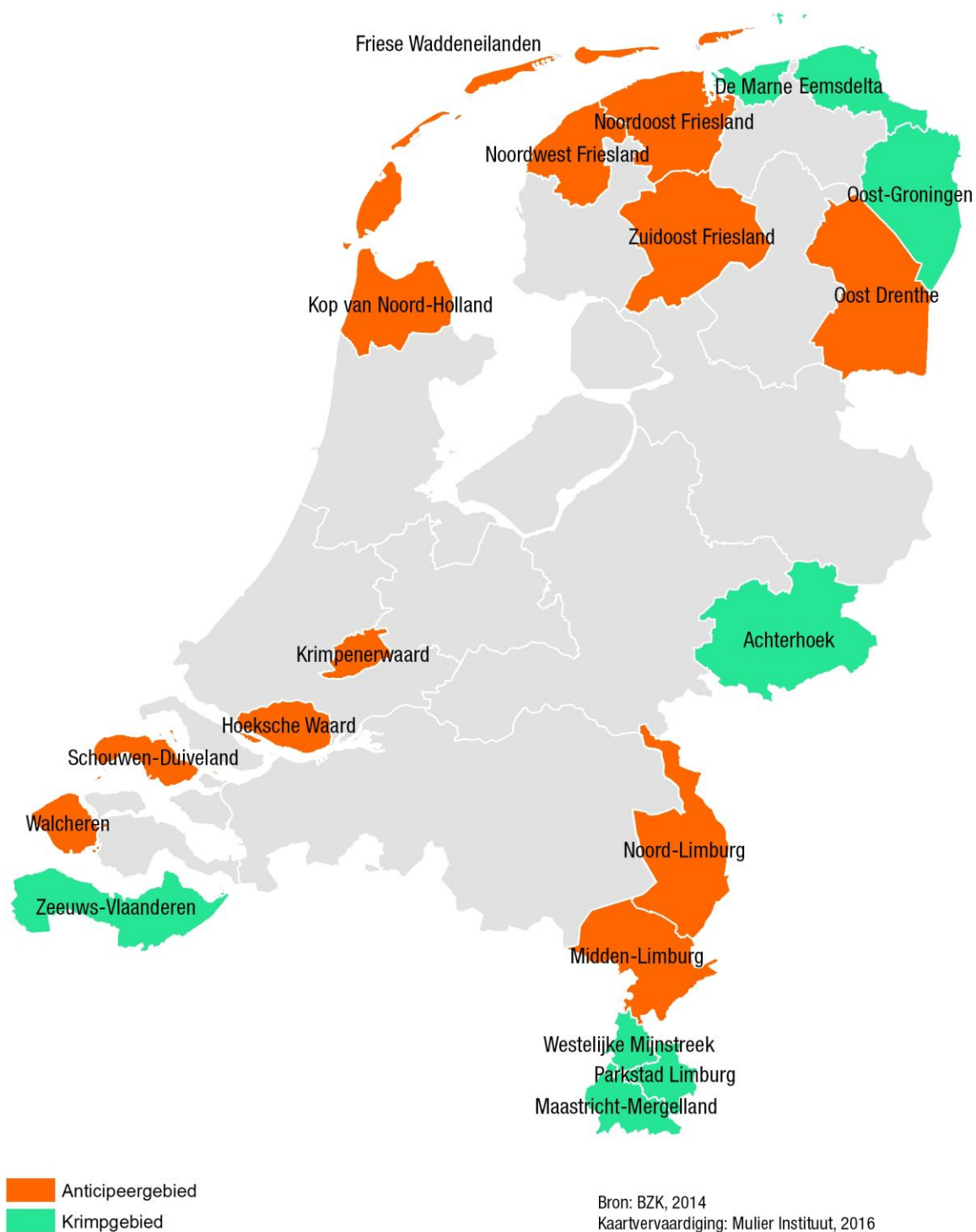
Davids, A., Hover, P., De Boer, W., Schoemaker, J., Berfelo, B., Van Bezooijen, B., & Van Rooijen, M. (2020). *Contributiemonitor 2019/2020: contributies en toegangsprijzen in de Nederlandse sport*. Mulier Instituut/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)/Fontys Economische Hogeschool Tilburg.

Davids, A., & Hover, P. (2021). *Toegangsprijzmonitor 2020/2021: toegangsprijzen in de Nederlandse sport*. Mulier instituut.

Pulles, I., Van Eldert, P., Nafzger, P., & Van der Poel, H. (Eds.) (2021). *Monitor Sport en corona III*. Mulier Instituut.

Bijlage 1 Krimp- en anticipeergebieden

Kaart b1.1 Krimp- en anticipeergebieden in Nederland

Bijlage 2 Toegangsprijs zwembaden naar met/zonder recreatief zwemgedeelte

Tabel b2.1 Gemiddelde toegangsprijs losse kaartverkoop zwembaden naar zwembad met en zonder recreatief gedeelte* in 2018/2019, 2019/2020 en 2020/2021 (in euro's)

	2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	Zonder recreatief gedeelte (n=145)	Met recreatief gedeelte (n=118)	Zonder recreatief gedeelte (n=236)	Met recreatief gedeelte (n=230)	Zonder recreatief gedeelte (n=168)	Met recreatief gedeelte (n=177)
<i>Krimp- en anticipieerregio</i>						
Krimpregio	4,15	6,22	4,51	4,53	4,67	4,91
Anticipieerregio	4,48	6,08	4,42	5,95	4,22	5,20
Normaal	4,64	5,70	4,62	5,44	4,81	5,26
<i>Stedelijkheid</i>						
Zeer sterk stedelijk	4,54	4,83	4,68	4,78	4,82	4,91
Sterk stedelijk	4,97	5,85	4,85	5,59	5,08	5,46
Matig stedelijk	4,56	5,91	4,56	5,66	4,80	5,43
Weinig stedelijk	4,66	6,05	4,49	5,70	4,71	5,18
Niet-stedelijk	4,12	5,61	4,51	4,89	4,16	4,81
<i>Inwoneraantal</i>						
200.000 of meer	4,06	4,88	4,67	4,80	4,81	4,71
85.000–200.000	4,81	5,94	4,66	5,54	4,95	5,34
25.000–85.000	4,46	5,64	4,58	5,15	4,66	5,07
Minder dan 25.000	4,59	6,41	4,49	6,75	4,65	5,85
Gemiddelde toegangsprijs	4,56	5,78	4,58	5,40	4,72	5,21

Bron: CBS Statline, 2020; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Toegangsprijsmonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* Recreatief gedeelte: apart bad met fonteinen/stroomversnellingen/glijbaan/spuiten/enz.

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

